

Den Haag

ADVIEZEN – Welstands- en Monumentencommissie 1

Gemeente Den Haag, 20 september 2023

Locatie:

Spui C01.09

Aanwezig:

Marc Reniers	Voorzitter
Alexander Pols	Lid
Franz Ziegler	Lid
Joris Molenaar	Lid
Philomene van der Vliet	Lid
Wijnand Galema	Lid

Secretaris:

Sander van der Ven

A. HAMERSTUKKEN

De commissie is akkoord gegaan met de adviezen uit de ter plekke voorgelegde hamerstukkenlijst(en):

Hamerstukkenlijst A voor vaststelling op 20 september 2023

B. INGEKOMEN BOUWPLANNEN

De commissie heeft over onderstaande plannen geadviseerd. De adviezen zijn ter plekke vastgesteld.

1 Binckhorstlaan en Capellalaan

Wcie 20230920/202322544

Bouwen (beginselaanvraag): het wijzigen van de te bouwen woontoren (Binck Blocks) met een parkeergarage gelegen tussen Binckhorstlaan en Capellalaan Trekvlietzone 1A (wijziging lopende vergunningprocedure 202022123).

De beoordeling van dit beginselplan is uitgesteld.

2 Gevers Deynootweg 201

Wcie 20230920/202317422

Bouwen (beginselaanvraag): het veranderen en vergroten van het hotel Gevers Deynootweg 201 door het vervangen en vergroten van de aanbouw op de begane grond en de eerste verdieping.

Akkoord

Het beginselplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie adviseert positief over het aangepaste beginselplan. Het vervallen van de verdieping maakt de uitbouw een simpeler en krachtiger gebaar. Op zichzelf door de heldere vormgeving van een overhoeks afgeronde glasgevel onder een luifel en in relatie tot de bijzondere Post 65 architectuur van de hoofdbebouwing. Die architectuur blijft herkenbaar en wordt herkenbaarder door het opschonen van de entree.

Voor de uitwerking naar bouwplan vraagt de commissie aandacht voor de volgende punten.

- De keuze van het glas is bepalend;
- Gebogen glas op de hoeken van de uitbouw is een voorwaarde;
- De vernieuwde entreepartij is nog te veel een optelling van onderdelen. Zowel de oorspronkelijke architectuur als de vormgeving van de uitbouw vraagt een eenduidiger ontwerp;
- *Signing* wordt idealiter meeontworpen.

De landschappelijke inpassing, waarbij het duinlandschap doorloopt tot de gevels en de noodzakelijke verharding daarin te gast is, versterkt de architectuur en de positie van het gebouw als 'afsluiting' van de Scheveningse kustbebouwing.

3 Gradaland 5

Wcie 20230920/202318354

Bouwen: het bouwen van een basisschool, BSO en kinderopvang met bijbehorende bouwwerken en voorzieningen ter plaatse van de te slopen school Gradaland 5.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie adviseert positief over de aanpassingen in het ontwerp, die het schoolgebouw eenduidiger en alzijdiger maken. De uitstraling van een paviljoen in het groen – kenmerkend voor bijzondere functies in Mariahoeve – wordt hierdoor sterker.

De commissie begrijpt de gekozen richtingen van de vier balkons. Door de hoekvensters op de begane grond en de verdieping te wisselen, wordt de horizontale geleiding van het gebouw duidelijker en is het gevelontwerp een gebaar rondom, zonder herkenbare symmetrie of voor-, zij- en achterkant. Ook het in de entreepartij doorzetten van de band tussen begane grond en verdieping en het terug leggen van de balkonhekken dragen hieraan bij.

De uitwerking van het scherm rond de installaties is neutraal en maakt de installaties één volume dat fors, maar toch ondergeschikt is in het totaalbeeld.

4 Mozartlaan 187-189

Wcie 20230920/202323625

Bouwen: het gewijzigd uitvoeren van de verleende vergunning met kenmerk 202202211/15348 d.d. 27-07-2023 voor het bouwen van een basisschool met kinderdagverblijf en gymzaal ter plaatse van de te slopen school Mozartlaan 187-189.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie constateert dat de uiterlijke wijzigingen ten opzichte van het geaccordeerde ontwerp het verplaatsen van een gevel, het dichtzetten van de patio en een ander gevelmateriaal zijn. Met het verplaatsen en het dichtzetten kan de commissie instemmen. Op het totaalbeeld van het schoolgebouw hebben deze aanpassingen geen negatieve invloed.

Dit is anders voor de nieuwe gevelafwerking. Het voorgestelde stucwerk wijkt af van wat in de omgeving gebruikelijk is. De school is een *special*, vrijstaand in een voorzieningencuster, en kan een eigen voorkomen hebben. Glad stucwerk mist echter de verfijning en de robuustheid van alle gebouwen in de omgeving. Daarnaast heeft het voorgestelde stucwerk geen duurzame esthetische kwaliteit.

Het schoolplein en het groen direct tegen het stucwerk leiden bij glad stucwerk tot snelle en opvallende vervuiling en beschadiging.

Een aanpassing van de gevel moet contextueel en functioneel – robuust en duurzaam – zijn.

5 Nassaulaan 6 tot en met 6G

Wcie 20230920/202322994

Bouwen/Cultuurhistorie: het gewijzigd uitvoeren van de verleende vergunning met kenmerk 201823948/7214618 d.d. 29-05-2019 voor het veranderen van het kantoor Nassaulaan 6 in 8 appartementen alsmede het maken van 2 balkons en het plaatsen van zonnepanelen op het dak.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

Van de reeks afwijkingen ten opzichte van het op 22 mei 2019 geaccordeerde ontwerp heeft een deel geen negatieve invloed op het monumentale pand, het ensemble of de omgeving. Het andere deel beoordeelt de commissie als een aantasting.

De commissie kan instemmen met de volgende uiterlijke wijzigingen.

- De vormgeving van het hekwerk rondom het dakterras aan de achterzijde is neutraal en maakt het terras ondergeschikt;
- Met het gewijzigde legplan van de zonnepanelen blijven de panelen onzichtbaar in de omgeving;
- De schuifpoort aan de Schelpkade is een passend element in de reeks 'tuinmuren' van de bebouwing aan de Nassaulaan.

De volgende uiterlijke wijzigingen passen niet bij de architectuur, tasten het gevelbeeld aan en verstoren het ensemble.

- De installatie pijpen boven de voorgevel zijn te opvallend zichtbaar;
- Het paneel met brievenbussen en een sleutelkuis naast de entree heeft te weinig samenhang met de indeling van de andere souterrainvensters;
- Aan de achterzijde is de nieuwe veranda met terras daarboven los gehouden van het hoekpenant. Hierdoor verdwijnt de relatie met het gestuukte deel van de gevel;
- Een draai/kiep raam – de toegang tot het dakterras – is bij deze architectuur een oneigenlijk element;
- De vernieuwde delen van de tuinmuur zijn opgetrokken in te afwijkend metselwerk, waardoor segmenten ontstaan en de samenhang verdwijnt;
- Het verdwijnen van de 'krul' boven de tuinmuur tegen de achtergevel is een aantasting van de oorspronkelijke opzet en de samenhang van achtergevel, veranda en tuinmuur.

De commissie heeft het reinigen van de gevel nog niet beoordeeld. Zij vraagt meer informatie over de methode en de gevolgen voor het metselwerk, ook in combinatie met de na-isolatie aan de binnenzijde.

6 Nassaulaan 6 tot en met 6G

Wcie 20230920/202322994

Monument: het gewijzigd uitvoeren van de verleende vergunning met kenmerk 201823948/7214618 d.d. 29-05-2019 voor het veranderen van het kantoor Nassaulaan 6 in 8 appartementen alsmede het maken van 2 balkons en het plaatsen van zonnepanelen op het dak.

Niet akkoord

Van de reeks afwijkingen ten opzichte van het op 22 mei 2019 geaccordeerde ontwerp heeft een deel geen negatieve invloed op het monument en het monumentale ensemble. Het andere deel beoordeelt de commissie als een aantasting.

De commissie kan instemmen met de volgende wijzigingen.

- Het wit schilderen van een deel van de trap leidt niet tot verlies van monumentale waarden;
- De vormgeving van het hekwerk rondom het dakterras aan de achterzijde is neutraal en maakt het terras ondergeschikt;
- Met het gewijzigde legplan van de zonnepanelen blijven de panelen onzichtbaar;
- De schuifpoort aan de Schelpkade is een passend element in de reeks 'tuinmuren' van de bebouwing aan de Nassaulaan.

De volgende uiterlijke passen beïnvloeden het monument negatief, tasten interieur- en exterieurwaarden aan.

- Het schilderwerk in de stijkkamer ontkent de hiërarchie van de interieurafwerking. Ook de vorige kleurstelling was niet historisch. De commissie vraagt kleuronderzoek en een voorstel op basis van de resultaten van dat onderzoek;
- Met het verdwijnen van rookkanalen op de bovenste verdieping zijn structuurbepalende elementen verdwenen;
- De verdwenen kastenwand op de bovenste verdieping is een onderdeel van de (bouw)geschiedenis van het monument. Deze moet binnen het monument herplaatst worden;
- De installatie pijpen boven de voorgevel zijn te opvallend zichtbaar;
- Het paneel met brievenbussen en een sleutelkluis naast de entree heeft te weinig samenhang met de indeling van de andere souterrainvensters;
- Aan de achterzijde is de nieuwe veranda met terras daarboven los gehouden van het hoekpenant. Hierdoor verdwijnt de relatie met het gestuukte deel van de gevel;
- Een draai/kiëp raam – de toegang tot het dakterras – is een oneigenlijk element;
- De vernieuwde delen van de tuinmuur zijn opgetrokken in te afwijkend metselwerk, waardoor segmenten ontstaan en de samenhang verdwijnt;

- Met het verdwijnen van de 'krul' boven de tuinmuur tegen de achtergevel is historisch materiaal verdwenen, is de oorspronkelijke opzet aangetast en valt de samenhang van achtergevel, veranda en tuinmuur uiteen.

De commissie heeft het reinigen van de gevel en de na-isolatie nog niet beoordeeld. Zij vraagt meer informatie over de bouwfysische gevolgen van beide ingrepen voor het monument.

7 Nieuwe Parklaan 58

Wcie 20230920/202316870

Bouwen/Cultuurhistorie (beginselaanvraag): het renoveren van het Tobiashuis en het inpandig veranderen van het Raphaëlhuis van het verpleeghuis Nieuwe Parklaan 58, alsmede het maken van een buitenspeelruimte.

Akkoord

Het beginselplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

De commissie beoordeelt enkel de aanpak van het Tobiashuis, nog niet die van het monumentale Raphaëlhuis en de tuin.

De commissie adviseert positief over de nieuwe gevelbeelden. De verschillende onderdelen van het ontwerp – gevelopeningen, plastiek, kap, dakkapellen en het materialen- en kleurenpalet – maken een sterk geheel. Op zichzelf en naast het Raphaëlhuis.

Belangrijk voor de doorwerking naar bouwplan zijn:

- de uitwerking van de kap in natuurleien;
- een architectuureigen uitwerking van de erkelementen;
- een gespecificeerd en bemonsterd materialen- en kleurenpalet, waarin in het bijzonder de kleur van het kaleiwerk nog aandacht vraagt.

8 Traviatastraat 25 en Mozartlaan 85

Wcie 20230920/202319941

Bouwen: het gewijzigd uitvoeren van de omgevingsvergunning 202107966/8261041 d.d. 29-04-2022 voor de realisatie van een woongebouw met 12 appartementen en de renovatie van een cultureel centrum, waarbij de wijziging bestaat uit het in- en uitwendig veranderen van het woongebouw tot 8 appartementen.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie kan niet instemmen met de wijzigingen ten opzichte van het geaccordeerde ontwerp.

Waar in het geaccordeerde de relatie met het bestaande kerkgebouw een enigszins geabstraheerde was, wordt nu letterlijker voorgebouwd op de architectuur van de kerk. Dit vraagt een zorgvuldig kopiëren van de hoofdvorm en precieze aanpassingen/toevoegingen ten behoeve van de nieuwe woonfunctie.

De detaillering van bijvoorbeeld de dakranden van de nieuwbouw wijkt af van het kerkgebouw en informatie over de toe te passen dakpan ontbreekt. Van de toevoegingen vallen die in de kap en de balkons het meest op. De dakkapellen c.q. dakopbouwen op het achterdakvlak zijn te groot en te grof. Ook de uitwerking van de dakloggia's is te grof, in het bijzonder de randen. Toevoegingen aan de kap zouden ondergeschikt en verfijnd moeten zijn. De balkons zouden los moeten blijven van de toren en uitgevoerd met een architectuureigen hekwerk.

De kopgevel van de nieuwbouw mist de helderheid van de kopgevel van het kerkgebouw aan de Händellaan. De nieuwe gevel is een woongevel, maar zou in opzet en hiërarchie verbonden moeten zijn met de kopgevel van de kerk. De nu voorgestelde gevel is schijnbaar willekeurig.

De houten bergingen zijn zichtbaar vanaf de straat en vragen een ontwerp. Dit geldt ook voor de inpassing van de nieuwbouw. Onduidelijk is of en hoe er wordt aangesloten op de bestaande elementen in de buitenruimte, bijvoorbeeld de gemetselde tuinmuur.

Marc Reniers

Voorzitter Welstands- en Monumentencommissie